

Ju.a@regeringskanliset.se

Dnr Ju2017/07896/Å

Com Hems synpunkter på delbetänkandet Datalagring – brottsbekämpning och integritet (SOU 2017:75)

Com Hem AB ("Com Hem") har tagit del av betänkandet *Datalagring – brottsbekämpning och integritet* (SOU 2017:75) och får med anledning av detta härmed lämna följande yttrande.

Inledning

I december 2016 underkände EU-domstolen den svenska datalagringen med hänvisning till att dess generella och odifferentierade utformning innebar ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Mot bakgrund av detta tillsatte regeringen en utredning vars uppgift var att föreslå nödvändiga förändringar.

Com Hem kan dock konstatera att det förslag som nu presenterats med största sannolikhet skulle innebära att svensk lagstiftning återigen bryter mot EU-rätten.

En effektiv brottsbekämpning kräver tydliga och förutsägbara regler för myndigheters möjligheter att ta del av uppgifter från operatörerna om exempelvis telefonsamtal eller internettrafik. En reglering på området måste därför vara balanserad och utgå ifrån vad som är nödvändigt och proportionerligt för att uppnå detta ändamål. Som EU-domstolen tydligt konstaterat måste emellertid regleringen även tillgodose behovet av integritet för den enskilde.

Utredningen innebär fortsatt en generell lagring

Utredarens förslag innebär en generell lagring som i väsentliga delar är mer omfattande än den som redan underkänts av EU-domstolen. I utredningsdirektiven anges att utredningen ska ske i syfte att anpassa det svenska regelverket till EU-rätten såsom den uttolkats av EU-domstolen. Utredaren ska därvid överväga olika alternativ till förändringar och belysa för- och nackdelar med dessa alternativ. Trots detta har utredaren valt att inte utgå från EU-domstolens dom och redovisa det alternativ som domstolen föreslagit som en proportionerlig lösning, nämligen det som benämns som riktad lagring. Till skillnad mot generell lagring och övervakning som omfattar alla personer, utan att dessa personer ens är i närheten av att vara misstänkta för något brott, avser riktad lagring förebyggande lagring av uppgifter som är kopplade till specifika omständigheter som handlar om risk för allvarlig brottslighet. EU-domstolen menar att riktad lagring tillgodoser de brottsbekämpande myndigheternas rimliga behov, utan att göra övertramp på de mänskliga rättigheter som varje EU-medborgare garanteras.

Utredningen avseende s.k. abonnentuppgifter enligt LEK är bristfällig

I frågan om lagring av s.k. abonnemangsuppgifter åläggs operatörerna enligt förslaget återigen en skyldighet att lagra vem som haft en viss IP-adress vid ett visst tillfälle. Utredningen antar lättvindigt och utan närmare utredning att denna uppgift ska anses vara en abonnemangsuppgift på vilken EU-domstolens dom inte är tillämplig. Detta är naturligtvis mycket förvånande och nästan provocerande, inte minst när utredningen passar på att till och med förlänga kravet på datalagring till tio månader jämfört mot tidigare sex månader.

Ovanstående ska ses i ljuset av att EU-domstolen inleder sin dom med att tydliggöra vissa allmänna förutsättningar för att lagring respektive inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation ska kunna anses leva upp till EU-rättens krav på respekt för grundläggande rättigheter och skydd för privatlivet i ett demokratiskt samhälle. Någon uppdelning mellan s.k. abonnemangsuppgifter och trafik- respektive lokaliseringssuppgifter finns inte i det underliggande e-dataskyddsdirektivet. Istället tas utgångspunkt i såväl direktivet som i EU-domen om uppgiften kan klassificeras som en uppgift som är hänförlig till elektronisk kommunikation och som är så pass känslig för den enskilde att den ska skyddas och därmed inte får lämnas ut annat än i särskilda fall. EU-domstolen anför i sin dom *uttryckligen* att en IP-adress hänförlig till en viss abonnent är en av flera uppgifter som gör det möjligt att få kännedom om med vilken person en abonnent eller registrerad användare har kommunicerat och på vilket sätt, hur länge kommunikationen varat och från vilken plats kommunikationen skett. Domstolen anför vidare att man med sådan information kan dra mycket precisa slutsatser om en persons privatliv och att regler om lagring av dessa uppgifter utgör ett långtgående ingrepp i den enskildes grundläggande rättigheter. Detta har inget att göra med att EU-domstolen senare i domen använder begreppen trafik- och lokaliseringssuppgifter för att beskriva de aktuella uppgifterna, eftersom den uppdelningen inte finns i EU-rätten.

Enligt gällande utlämningsregler i LEK kan s.k. abonnemangsuppgifter inhämtas av brottsbekämpande myndigheter "vid misstanke om brott" eller av vissa andra myndigheter om uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende. Sådan inhämtning kan således ske utan krav på brottets svårighetsgrad samt utan förhandsprövning av en oberoende myndighet. Mot bakgrund av de långtgående effekter och kränkning av privatlivet som en reglering enligt nuvarande förslag kan få för den enskilde och den tydlighet som EU-domstolens dom uppvisar bör det vara en självklarhet för lagstiftaren att denna fråga måste utredas vidare och bottenas innan någon ny datalagringsreglering kan läggas fram.

Risk för rättslig osäkerhet och för att investeringar hämmas

Utöver ingreppet i den enskildes grundläggande rättigheter, innebär utredningens förslag en betydande risk att operatörer som Com Hem återigen hamnar i en rättslig osäkerhet där vi åläggs skyldigheter som både driver kostnader och blockerar utvecklingsresurser och strukturinvesteringar under lång tid framöver. Och allt detta för att det, med stor sannolikhet, tillslut kommer konstateras att även den nya lagringsskyldigheten bryter mot EU-rätten och därför måste rivas upp. Detta kommer hämma hela branschens investeringar i digitaliseringen av Sverige.

Den reglering som nu föreslås av utredaren kommer även att långsiktigt medföra att de brottsbekämpande myndigheterna inte får den förutsägbara tillgång till data som de behöver för en effektiv brottsbekämpning.

Vi uppmanar därför regeringen att omarbeta förslaget och föreslå riksdagen en reglering om datalagring som är långsiktigt hållbar och som tillgodoser såväl behoven hos brottsbekämpande myndigheter som allmänhetens behov av skydd för sin integritet i enlighet med EU-rättens krav.

I övrigt stödjer Com Hem IT&Telekomföretagens remissvar.

Kontaktperson hos Com Hem

Ellinor Bjennbacke

t.f. Public Affairs Manager

ellinor.bjennbacke@comhem.com

Tel: 0768010088